

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

"TABOR" tiskajo vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10—, za ino-
zemstvo D 18—, dostavljen na dom
D 1150, na izkaznico D 10—,
inšerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslлина плаћана в головині.

518

Knjižnica Ljube
Ljubljana

BOR

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. L. nado-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštekovni
številni št. 11787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sobota 23. decembra 1922.

Številka: 290.

Vatikanska politika.

Trst, 15. decembra.

(n. n.) Vatikanska politika ni bila nikdar naklonjena Slovanom, zlasti pa ne nam Jugoslovanom, in če izvzamemo edino le dobo Leona XIII., to se pravi dobo njegovega državnega tajnika kardinala Rampolle, ki je vkljub vsem dunajskim intrigam vendarle obranil narodno bogoslužje v častitljivem našem staroslovanskem jeziku, ni iz Rima prihajalo nikdar nič dobrega za nas Jugoslovane. Zelo grdo pesem pa bi mogli zapeti mi primorski Jugoslovani o dobrotah, ki nam jih deli Vatikan sedaj, odkar smo tudi politično pod Rimom in ne samo cerkveno.

Zanimivo je, da je bila po aneksiji prva skrb Vatikana, da je odpravil iz Trsta škofa naše krvi, dr. Karlina, in ga nadomestil z navdušenim laškim nacionalcem, bivšim vojaškim škofom Bartolomajem, dasi ravno je ogromna večina vernikov tržaške škofije jugoslovenske narodnosti in je za fašiste, ki z revolverji v rokah mečejo svečnike s propovednic in iz spo-vednic, in za vsa ona židovsko-fram- zonsko laško inteligenco, ki tvori o- gromno večino laških nacionalističnih krogov, vendar vse eno, kdo in kakšen je mož, ki sedi na škofovski stolici sv. Justa v Trstu. Tako smo pa po nemilo- sti Vatikana imeli doslej škofa, ki ni umel niti besedice našega jezika in mu seveda tudi ni bilo dosti na tem, ali ima ali nima naše ljudstvo med seboj svečeništvo, ki ga razume in more go- voriti z njim v njegovi besedi. Laške- mu nacionalcu na škofovem sedežu mora biti le ugodno, da prihaja med naš narod laško svečeništvo, ki z ostali- mi činitelji deluje na njegovo raznar- dije. Tako je umljivo, da ni pri nas našega narodnega svečeniškega nara- ščaja in da tudi škof ni storil nič, da bi vlada sprejela opcijske prošnje sveče- ništva in bo naš narod nekega lepega dne, ko vlada zavrne te prošnje, ostal popolnoma osamljen, ker je na deželi itak skoraj edini razumnik in kot tak edina opora naroda le še naš narodni svečnik.

Bartolomaj sedaj sicer gre, ali za njim gotovo ne pride nič boljšega. Za to bo že poskrbel zopet Vatikan, ki pod sedanjim papežem leži čim dalje tem očitneje v objemu Kvirinala. (Na Kvi- rinalu je laška kraljeva palača; prip- adaj po svojem nastopu želel biti ofic- ielno sprejet v Vatikanu, kar ni še bil noben laški ministrski predsednik, in se je ta sprejem le iz oportunitete odložil na poznejši čas.)

V ostalem pa je, kakor rečeno, da- našnja vatikanska politika z vsakim dnem bolj italijanska. To je pokazal tudi prvi tajni konzistorij, ki se je vr- šil 11. t. m. v Vatikanu in je v njem papež Pij XI. imel svoj prvi nagovor — prestolni govor — na štirindvajse- tere kardinale, ki so se zbrali v konzi- storij.

Papežev nagovor se je bavil s Pa- lestino in Rusijo, z genovsko in bodočo bruseljsko konferenco in je povdarjal, da vse te konference ne bodo imele za- dovoljnih uspehov, dokler ne bodo vla- de poleg razlogov pravičnosti tudi upo- števale razlogov ljubezni, nakar je pa- pež imenoval nove kardinale, seveda po razlogih pravičnosti in ljubezni: 4 Lahe, 2 Francoza, 1 Španca in 1 Nem- ca!

Novoimenovani laški kardinale po- menjajo vsekakor poklon novi laški vladi in njenim stremljenjem. Kardi- nal Loatelli je nuncij v Lisabonu in ima najboljšo zvezo z Argentinijo, kjer je živel dolga leta kot zastopnik svete

Radikalci napovedali boj Jugoslovanstvu.

Razpust narodne skupščine. Pašić je pokazal svojo pravo velikosrbsko barvo.

Beograd, 22. dec. (Izv.) Na vče- rajšnji seji narodne skupščine, ki je bila zelo burna, je njen predsednik dr. Lukinčić prečital kraljev dekret s kate- rim se skupščina razpušča ter razpisu- jejo nove volitve na dan 18. marca 1923. Prvi sestanek nove skupščine bo skli- can na dan 16. aprila 1923.

Beograd, 22. dec. (Izvirno). Vče- raj je imel radikalni klub svojo ple- narno sejo, na kateri se je razpravljalo o položaju, ki je nastal vsled razpusta parlamenta. Prvi je govoril predsednik kluba Marko Gjurčić, ki se je ob slo- vesu zahvalil navzočim poslancem za izkazano mu zaupanje. Za njim je pov- zel besedo ministrski predsednik Pašić, ki je očrtal delovanje in stališče radi- kalne stranke in kluba od 1. 1918. do danes, ter predložil položaj v državi in moč radikalne stranke med ljudstvom. Pred vsem je Pašić naglašal, da so vse govornice in predbacivanja, da je radi- kalna stranka nasilna, neresnična, kar dokazuje že to, da je sama prevzela na-

se vso odgovornost za volitve. Radikal- na stranka je živela vedno v boju in nastopa tudi še danes v tem karakterju in sicer v boju proti Jugoslovanstvu za enotnost države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Radikalci se bodo borili z vsemi svojimi silami proti Jugoslovan- stvu, stremeli pa bodo vedno za tem, da bodo živeli vsi državljani enake pra- vice. Dalje sta govorila poslanca Alek- sij Žujović in Žika Tajšić o tem, kako naj se vodi boj. Dr. Janjić je govoril o potrebi akcijskega odbora. Na to je bil izvoljen odsek sedmih oseb, ki je pre- vzela nalogo izvesti potrebno organiza- cijo za volitve. Ob koncu je povzel be- sedo Ljuba Jovanović ter naglašal po- trebo enotnosti stranke in opozoril ob- enem na možno nevarnost razdvoja ra- dikalne volilne liste, pri čemer je opo- zarjal posebno na Protiča. Ob zaključ- ku se je govorilo o proklamaciji na na- rod, katero je sestavil Ljuba Jovanović in o kateri se bo odločalo na posebni, nalašč v ta namen sklicani seji.

Radikalna zveza z Nemci in Madžari.

Novi Sad, 22. dec. (Izv.) Nek po- slanec radikalne stranke iz Vojvodine je izjavil, da bodo radikalni poslanci storili vse, da zadovolje madžarske in nemške manjšine. Skrbeli bodo za to, da bodo vnešeni v volilne sezname vsi volilci narodnih manjšin. Na vprašanje ali bodo radikalci delali v sporazumu z narodnimi manjšinami, je izjavil, da

bo to odvisno od vodstva madžarske in nemške stranke. Ako bodo vodstva teh strank dala tudi le malo garancij za možnost skupnega dela, potem bodo ra- dikalci takoj stopili z njimi v dogovo- ro. (Radikalci so torej ljubši Madžari in Nemci nego Hrvati in Slovenci! Op. ured.)

Pred imenovanjem velikih županov.

Beninova zemljoradniška

Beograd, 22. dec. Na seji nove vlade, ki se je vršila včeraj predpoldne, je bila sprejeta demisijska pokrajinskega namestnika v Zagrebu. Na to se je go- vorilo o imenovanju novih županov. — Ljubi Jovanović je bila poverjena na- loga, da v sporazumu z notranjim mi- nistrom Vujičićem izdela tozadevni u- kaz, Jovanović in Vujičić se sesta- neta danes pred drugo vladno sejo in bosta predložila plemenu imena oseb, ki bi prišle v poštev za veliko-županska mesta. Na to se je govorilo o možnosti, da bi narodno - zemljoradniška zveza

skupina stopi v vlado.

stopila v vlado. Rešitev vprašanja se je prepustila Ljubi Jovanoviću, ki se bo tozadevno pogajal z zastopniki te stranke. Po vsej verjetnosti se bo Lju- ba Jovanović sestel še danes z Beni- nom in razpravljati z njim o možnosti vstopa narodno-zemljoradniške stranke (Beninove skupine) v vlado. Vlada se bo postavila na stališče, da sprejme na- rodnozemljoradniške zastopnike le iz tega vzroka v vlado, da zasedejo prosta ministrska mesta, če muslimanska in slovenska kmetijska stranka res defi- nitivno odkloni vstop v vlado.

Italija in rapalska pogodba.

Mussolinij grozi z istopom Italije iz Zveze narodov.

Beograd, 22. dec. (Izv.) Neki tu- kajšnji list primaša iz Rima sledeče po- ročilo: Iz zanesljivega vira izvem, da je italijanska vlada po svojem novem beograjskem poslaniku sporočila naši vladi, da se bo odpovedala rapalski po- godbi, če jo naša vlada predloži Zvezi narodov. Italijanska vlada smatra, da

bi to bil sovražni korak nasproti Italiji in znamenje nezaupanja nasproti izja- vam ministrskega predsednika Musso- linija, ki jih je podal glede izvršitve rapalske pogodbe. Na drugi strani se izve iz Mussoliniju blizu stoječih kro- gov, da bo Italija izstopila iz Zveze na- rodov za slučaj, da bi naša država res predložila rapalsko pogodbo Zvezi na- rodov.

Proklamacija Jugoslov. kluba in zem- ljoradniške stranke.

Beograd, 22. dec. (Izv.) Jugoslo- venski klub je imel včeraj zvečer sejo, na kateri je določil glavne smernice za volilno borbo. Sprejet je bil sklep, da se izda proklamacija na narod, v kateri bo podrobneje označeno strankino in klubovo stališče nasproti državi in dru- gim strankam tekmo dvestoletnega delo- vanja v narodni skupščini. To prokla- macijo so izdelali poslanci Šimrak, Ba- rić in Hohnjec.

Beograd, 22. dec. (Izv.) Zemljo- radniški klub in glavni odbor zemljo- radniške stranke sta imela danes skup- no posvetovanje o situaciji. Sestavlje- na je bila volilna proklamacija, ki naj ljudstvu pojasni dosedanje strankine

delovanje in njeno borbo v parlamentu. Proklamacija bo objavljena v listu »Selo«. Danes popoldne se klub in strankin odbor ponovno sestane, da določi, kje bodo posamezni člani glav- nega odbora in poslanci stopili pred ljudstvo.

BORZA.

Curih, 22. decembra: (Izv.) Pred- borza: Pariz 39.40, Zagreb 1.45, Lon- don 24.57, Berlin 0.0825, Praga 15.70, Italija, Newyork 527.75, Dunaj 0.0075, žigosane krone 0.0076, Budimpešta 0.2275, Varšava 0.02 sedemosmink, So- fija 3.75, Bukarešta 3.15.

stolice; laška vlada potrebuje najmanj- je Argentinijo zaradi njenega žita in svojih brezposelnih delavcev. Kardinal Bonzano je predstavitelj svete stolice v Zedinjenih državah severoameriških. Ker papež nima svojega nuncija pri ameriški vladi, opravlja kardinal Bon- zano poleg svojih verskih tudi diplo- matske posle. In kdo želi bolj ameri- kanskega prijateljstva kot pa laška vlada? Kardinal Mosi izhaja iz rim- skih kongregacij, je star in bolehen ter ne prihaja v poštev. Drugače pa kardi- nal Tosi, ljubljene papežev in z njim enakih misli, njegov naslednik na mi- lanski nadškofijski stolici: laški naci- onalist.

Z imenovanjem obeh francoskih kardinalov, lillskega nadškofa Charo- sta, ki je vsled svojega patriotičnega vedenja za časa nemške okupacije od- likovan z redom častne legije, in orle- anskega nadškofa Toucheta, po čigar neumornem prizadevanju je Francoska dobila svojo nacionalno svetnico — devico orleansko, bilancira papež prav spretno pogrške laške zunanje politi- ke napram Francoski, dobro vedoč, da je francoska brezverska občutljivost zelo sprejemljiva za take poklone iz Vatikana, ki je končno vendarle tudi v — Italiji. S podelitvijo kardinalskega klobuka toledskemu nadškofu Reigy Casanovi, španskemu primasu, je pa- pež ohranil staro tradicijo, da bodi španski primas kardinal, in s tem iz- polnil tudi srčno željo španskega kra- lja, ki je posebno naklonjen novemu kardinalu. Z imenovanjem Nemca p. Ehrleja, priznanega zgodovinarja, pa se je papež predvsem izkazal hvaležen možu, ki ga je svoječasnno priporočil za svojega naslednika kot knjižničarja vatikanske knjižnice, odkoder je potem tedanji monsignor Ratti nastopil svojo karijero, ki ga je dovela končno na prestol sv. Petra.

Kardinalski zbor, ki mu manjkajo samo še trije člani do popolnosti, šteje sedaj 67 članov in je res zanimivo, ka- ko skrbno se gleda na to, da sveta cer- kev ostane — italijanska, da v vseh cerkvenih zborih odločuje laška veči- na. Ker je izključeno, da bi vsi zuna- nji kardinale mogli dospeti v Rim — tudi pri papeževi volitvi so najoddalje- nejši prispeli prepozno in sploh niso prišli vsi — imajo Lah! vedno večino. Danes je po državni narodnosti od 67 kardinalov 33 Lahov, 7 Francozov, 7 Špancev, 4 Nemci, 2 Angleži, 1 Irec, 1 Portugalec, 1 Belgijec, 1 Čeh, 2 Po- ljska, 2 Avstrijca, 1 Madžar, 1 Nizoz- mec, 2 Amerikane (Zedinjene države), 1 Kanadec, 1 Braziljanec. Za 40 milio- nov Lahov, če bi bili vsi katoličani, je 33 kardinalov, za ves ostali katoliški svet, ki šteje kakih 360 milijonov kato- ličanov, pa eden več! Okoli 60 milio- nov slovanskih katoličanov ima samo 3 kardinale, kar kaže prav posebno va- tikansko pravičnost in ljubezen na- pram nam! Da mi Jugoslovani sploh nimamo nobenega zastopnika v kardi- nalskem kolegiju, je pa še prav poseb- no značilno in je najočividnejši znak, kako je vkljub vsemu navdušenju, ki kipi zlasti iz slovenskega dela našega naroda za Rim, vatikanska politika na- klonjena našem narodu. V Beogradu se pač res vse premalo tehtajo odnošaji z Vatikanom! Naj bi bili malo energič- nejši, pa bi imeli že zdavnaj tudi v kar- dinalskem kolegiju moča našega nara- da, ki bi znali uveljaviti s pomočjo be- ogradske vlade naše želje in zahteve na cerkvenem polju in bi zlasti v vpraša- njem našega bogoslužnega jezika ne bili tudi še danes tam, kjer smo. Proti vatikanski laški našo odločno nacio- nalno politiko, pa pojde! In skrajni čas je, da se že enkrat začne!

Politične vesti.

* **Ruski fašizem.** Kakor poročajo iz Carigrada, so tamkajšnji ruski emigranti ustanovili te dni posebno rusko fašistovsko organizacijo. Na čelu tej organizaciji je bil izvoljen »Odsjek ruskega opolnčenja fašizma«, ki je s posebno proklamacijo naznanil svoje delo. Geslo ruskega fašizma je: »Vse za Rusijo!« V svoji proklamaciji pravijo: »S tem se naznanja vsem našim vojnim drugom v inozemstvu, vsem ruskim bratom, ki trpe vsled pritiska boljševizma ter vseih izgnancem, ki žalujejo za domovino, a končno tudi vsem našim sovražnikom, da smo začeli s svojim delom. Naša naloga je: organizirati fašizem na teritoriji Rusije in izvan njenih mej in sicer iz vrst vseh onih, ki so močnega duha, močne vere in ljubezni do domovine, čiste duše, mladi, poštenu, hrabri in zvesti svojemu zadatku. Cilj naš je: neusmiljena borba povsod, vedno in proti vsem sovražnikom Rusije, komunistom, socijalistom in internacionalistom, rušilcem Rusije. Odrakajoč se bratomornega izvajanja klasne borbe in diktature one klase, hočemo vzpostaviti državljanski mir in složno sodelovanje vseh meščanskih in državljanskih slojev na korist narodnega in državnega edinstva.« Program da cilj je lep, toda kako ga izvesti, ko drže vso Rusijo v rokah Trockijeve rdeče čete? Ruski fašizem bo ostal po našem mnenju zaenkrat le pobožna želja ruskih emigrantov.

* **Ameriški predlogi o reparacijah.** Glasom poročil iz Washingtona predvideva ameriški načrt za rešitev reparacijskega problema sledeče: 1. Zedinjene države bi poslale svoje zastopnike v komisijo, ki naj ugotovi življenske razmere v Nemčiji ter določi skupno vsoto reparacij, pri čemur pa se mora ozirati na plačilno zmogljivost Nemčije. 2. Če bodo vse zainteresirane države odobrile določeno višino reparacij, bodo dali ameriški bankirji Nemčiji posebno posojilo za kritje tega dolga. 3. Amerika bi popustila pri odplačevanju zavezniških dolgov.

Dnevna kronika.

— **Rojstni dan kraljice Marije.** Rojstni dan naše kraljice Marije bomo slavili prihodnje leto prvič, in sicer dne 9. januarja. Proslava se bo vršila na svečan način po vsej državi.

— **Visoko odlikovanje.** Njeg. Vel. kralj Aleksander je odlikoval z redom sv. Save III. razreda šefa oddelka za socialno politiko v Ljubljani gosp. Adolfa Ribnikarja.

— **Afera beogradske mestne občine s firmo Majdič.** Beogradska mestna občina je naročila pri Majdičevem parovniku v Zagrebu 80 vagonov moke, katere prva pošiljatev je prispela te dni. Občina pa ni moke sprejela, ampak jo

je dala poprej preiskati po posebnih izvedenih, ki so ugotovili, da moka ni taka, kakršni so bili vzorci ter da je sploh pokvarjena. Vsled tega je občina pošiljatev zavrnila ter naročila tudi Prvi Hrvatski Štedionici v Zagrebu, da ji mora vrniti položeno kupno kavejlo pet milijonov dinarjev. Tvrdka Majdič trdi nasprotno, da moka ni pokvarjena in da je ravno taka, kakršni so bili vzorci in bo vsled tega vložila tožbo proti beograjski mestni občini. Vsekakor je zanimivo sedaj vprašanje, kdo ima prav in kdo bo zmagal pred sodiščem.

— **Tvornica zvonov v Subotici.** Značajna tvornica »Ferrum« v Subotici namestila, kakor poročajo tamkajšnji listi, ustanoviti tekom prihodnjih dni tudi poseben oddelek za vlivanje zvonov. To bo edina tovarna zvonov v Vojvodini.

— **Nov udarec za Reko.** Kakor poročajo sušaške »Primorske Novice«, je italijanska vlada pri izvajanju svojega načrta o štedenju odvzela tudi parobrodni družbi »Adria« subvencijo za vzdrževanje paroplovne zveze med Reko in Marseillesom, ki je bila v zadnjem času za Reko, ki je itak gospodarsko in prometno skoro docela mrtva, najvažnejša. S tem je zadel Reko nov hud udarec. Reški krog, pred vsem seveda tudi fašistovski, so vložili proti temu oster protest, pravijo pa, da ne bo nič pomagalo. Bodo vsaj reški prenapetosti spoznali, kako sladke so dobrote, ki jih imajo pričakovati od »matere« Italije.

Prekmurje.

Prevalje. Podružnica Kola jugoslov. sester za Meziško dolino v Prevaljah, je priredila v soboto dne 16. t. m. ob priliki proslave rojstnega dne našega kralja, družabni večer v gostilni pri Stanglu. Udeležba je bila, kar moramo odkrito povedati, precej pičila. Naravnost neopravičena brezbriznost z ene strani in bojkot z druge je zavladala v narodnem in državnem oziru v našem obmejnem kraju. Četudi ni bil ta družabni večer uradna slavnost, vendar je dolžnost krajevnih državnih oblasti, da dajejo ljudstvu vsaj dober vzgled.

— Na drugi strani so pa tuk. industrijska podjetja, ter nekateri trgovci in obrtniki počeli vedno očitneje bojkotirati naše narodne prireditve. Kadarkoli bomo izvozna dovoljenja in različne ugodnosti od oblasti, jim je država doobra dovolj; koliko zaslužka daje naše uradništvo tuk. trgovcem, mesarjem in drugim obrtnikom? Dobro si hočemo to zapomniti, če nas oni bojkotirajo, bom pač skrbeli za to, da se tudi njih ne bo upoštevalo. Hočemo biti na čistem, ali smo za državo ali ne. Morda dajne oblasti pa opozarjamo na to dejstvo. Dovolj je priznati, da v raznih nepotrebnih ozirov na takozvane koroške razmere, ki so imeli edin uspeh, da

naši Nemčurji od dne do dne predvzamejo dvigajo svoje glave, da se je švabčarenje razpaslo v neverjetnem obsegu in da ima država vedno manj ugleda. Kako pa postopajo beraški Avstrijci z našimi ljudmi? Ali se upa kdo javno govoriti slovensko v Celovcu? V Velikovecu ne dovolijo Slovincem odpreti niti edino slovensko gostilno v Narod. domu. O zatiranju naše dece v šoli niti ne govorimo. Gorje onemu, ki ne bi ob priliki njih pangermanskih slavnosti razobesil zastave. In pri nas? Nemčurstvo evete, podeljujejo se koncesije za gostilne ljudem, ki se našega jezika niso zmožni, naši premožni trgovci in hišni posestniki ne čutijo potrebe, da bi si po štirih letih obstoja naše države nabavili vsaj eno državno zastavo, sprejemajo se kot rezervni oficirji v našo armado, ki dosledno in ostantativno samo nemško govorijo in javno kažejo svoj germanski duh! Tako ne sme iti dalje. Sedaj smo mi gospodarji in mi zahtevamo, da se naš narod spoštuje vsaj v naši državi. Zobj za zob, to naj bo naše geslo in v tem smislu bomo začeli delovati, kar odkrito kličemo vsem, ki se čutijo prizadete. — Narodna omladina.

Celjske vesti.

Celjsko mestno gledališče. V torek 19. in sredo 20. t. m. so vprizorili člani Dramatičnega društva mladinsko igro »Krojaček — junaček«, ki je privabila zlasti mnogo mladega sveta. Inscenirana je bila zelo dobro, srčkan je bil tudi balet v drugem dejanju na cesarjevem dvoru. Uloge so se igrane povečini zelo primerno, videla se je pa v nekaterih nastopih precejšnja nesigurnost in neoglajenost. V celoti je igra zelo zadovoljila; občinstvo je posamezne prizore burno akklamiralo.

Občinski odbor celjski je nakazal društvu za zaščito dece za prireditve božičnice enkratni izredni prispevek v znesku 4000 K, dekliški meščanski šoli pa za nabavo knjig in učil za revne učence 10.000 K.

Celjski mestni uslužbenec, brez razlike kategorij, so dobili ob koncu leta izredni nabavni prispevek v znesku 25% celokupne mesečne plače. Pri tej priliki se je ugotovilo, da stane mesto Celje upravni aparat letno okrog 5 milijonov kron.

Občinski svet za celjsko okolico vsled abstinence socijalistične večine še vedno ne funkcionira. Sliši se sicer o neki izjavi, katero zahtevajo koalirane stranke, ne ve se pa še, zakaj ni prišlo do pametnega in treznega kompromisa. Želeti je vsekakor, da nastopijo v občinskem svetu zopet normalne razmere, kajti gospodarskega in kulturnega dela v tej obsejni občini je za vse stranke več kot dovolj.

Za tujski promet. Gremij celjskih trgovcev se je obrnil do mestne občine

s prošnjo, da izposluje pri pokrajinski upravi za Slovenijo dovoljenje, vsled katerega bi bila odprta kaka kavarna blizu kolodvora celo noč, ker so mnogostevilni potniki pri nočnih vlakih izpostavljeni raznim nevarnostim. Občinski odbor je predlogu v zadnji seji pritrdil in sklenil prositi pokr. upravo, naj bi bila ena kavarna odprta do 4. ure, druga pa od tega časa naprej do jutra. Za povzdigo in zaščito tujskega prometa v Celju bi bilo tako dovoljenje velike važnosti, ker ni slične kolodvorske restavracije, kakor je v Mariboru, kjer gostje lahko čakajo na prihod in odhod vlakov.

Celjska stolničarska obrt bi lahko postala javnemu prometu v veliko nadlego, ako ne bi obč. svet stal na principelnem stališču, da ne podeli te koncesije nikomur več. V zadnji seji je bilo več takih prošenj odbitih. Tudi ni v okras mesta, ako stojijo na raznih vogalih in javnih prostorih prav neokusne kolibe in stojnice.

Celjski aprovizacijski odbor je v agoniji, ker že od vsega početka ni bil dobro sestavljen. Nudi konsumentom, ki so zastopani samo po treh članih, premalo zaščite. Odslej ga bo vodil uradni predstojnik, ni pa verjetno, da bo danes, ko smo spet v devalvaciji valute, sploh še delazmožen.

8. redna seja občinskega sveta mariborskega.

Proračunska debata. — Kavern uvod. — Klerikalci kritizirajo svoje lastno delo. — Izjava kluba JDS. — NSS stopi v opozicijo.

Maribor, dne 21. decembra 1922.

Danes se je pričela v mariborskem občinskem svetu vsestransko z napestostjo pričakovana proračunska debata. Kakor da bi s strahom prihajali, so se zbirali občinski svetovalci kar celo uro. Velika nervoznost je vladala v socijalističnem in klerikalnem klubu, ki tokrat nista bila, kakor po navadi, polnoštevilna.

Uvodoma poroča obč. svet. Bahun, da je član socijalističnega kluba, ki je poročevalec finančno-gospodarskega oddelka, v preiskavi in bi torej ne bilo umestno, da bi se udeležil seje. Ker pa je zadeva, kakor je proračun, zelo važna, se je seje udeležil in bo, če ni zoper to ugovora, poročal. Dr. Verstovšek pravi, da tega ne more dopustiti, da bo član, ki je v preiskavi in ki je dokazal, da ne poroča stvarno, poročal v tako važni zadevi. Naj poroča g. Bahun, ki je tudi član oddelka in se je udeleževal seji. Bahun pravi, da ni bil pri vseh sejah in torej ne more poročati. Predlag. naj poroča dr. Leskovar. Klerikalci so to odklonili iz razumljivih vzrokov. Končno povzame besedo g. Bahun. V svojem poročilu pravi, da proračun ni tako slab, kakor ga je orisala kriti-

Omar iz Nazare stoji napisano: »Imam (oni, ki je pozneje proglašen za kalifa) ne more nikdar in iz nobenega vzroka biti odstranjen!« Kaj torej? Nič! Angorska narodna skupščina ga je odstranila in zaenkrat je tako to vprašanje skinjeno z dnevnega reda...

Imamo torej enga kalifa, katerega avtoriteta je prenehala ter drugega, katerega avtoriteta še ni določena. Preje, predno so ga postavili na to mesto, so mu rekli: »Ne pozabi, da smo mi gospodarji! Za narod potrebujemo kalifa, ne zase, ker je za narod neobhodno potrebno, da ima osebo, v kateri je skoncentrirana vsa verska oblast. Toda ti veš prav dobro, da tvoja oblast nima zaslombe v islamu, ker Mohamedov nauk ne priznava vrhovne verske oblasti, ampak pozna samo zaščitnika in branilca vere. Da se pa vera ohrani in zaščiti, za to bomo že mi skrbeli. Pristajaj li? — Princ je pristal in pri svečanem odevanju s prerokovim plaščem ga je narod iskreno in prisrčno pozdravil...

Toda ta muslimanski narod se vendar začuden vprašuje: »Zakaj samo kalif in ne tudi sultan? Zakaj samo velika narodna skupščina mesto padisaha?« In zdi se, da ne odobrava te spremembe. Toda ne vznemirjaj se, narod muslimanski! Zate ta razlika ni velika: samo slušaj in ubogaj še dalje...

Arnoldo Fraccaroli:

Prvi kalif iz nove serije.

(Prevod iz milanskega »Corriere della Sera«.)

(Konec.)

Svoje študije je pričel v stari šoli princev, v Top Hanu, v onem čudnem zavodu, v katerem so se morali profesorji klanjati svojim vzvišenim učencem, ki so bili vsi sinovi, nečaki ali vsaj sorodniki sultanovi. Nekega dne pa je padlo sultanu nenadoma na pamet, zapreti to šolo, in mladi Abdul Medžid je moral nazaj v svojo samotno palačo. Tam se je na svojo roko pričel učiti zgodovine, jezikov: angleščine, francosčine in nemščine, a poleg tega se je z vso vnemo in navdušenjem oprijel glasbe in slikarstva. V umetnosti sta mu bila učitelja dva Italijana, za glasbo prof. Furlani, za slikarstvo pa prof. Valleri. Princ je izborno igral pianino ter je tudi sam komponiral; njegove kompozicije se še vedno igrajo; slikal je — poglavitno pejsaže — katerim se je o priliki kakke dohodne prireditve divilo lahko tudi občinstvo. V doglednem času bi bil postal tudi sultan; toda med tem je, ne da bi mu bilo treba čakati na smrt Mohameda VI. — postal samo kalif.

Njegova svetlost, kalif, ima dva otroka: princea Osmarja Faruka, ki je star 22 let ter je oženjen s hčerko po-

beglega sultana, ter hčenko, ki je stara 11 let in na katero je Abdul Medžid posebno ponosen.

Kalifova zunanost je odlična a vendar enostavna. Kalif je simpatičnega obraza, srednje rasti, dobro razvit, ima svetle oči, kostanjeve brke in lase in kar je glavno — ni ošaben in nadut, kakor večina drugih dosedanjih turških princev. Abdul Medžid govori rad o umetnosti ter hrepeni po potovanju. »Pomislite, da Evrope sploh še ne poznam!« je rekel žalostno še ravno par dni, predno je postal kalif. Kdo ve, ali bo njegova svetlost kalif užival več svobode kakor princ?

Doslej je užival v dveh stvarih: v umetnosti in v ženah. Ni zaman umetnik: ženske so mu ugajale. Ah, žene carskega harema! Najtajinstveniša stran življenja iztočnih sultanov, center privlačnosti, radovednosti: zaprti harem z zaprtimi ženami! In čim lepše in čim omannejše so, tem strožje so zaprte in tembolj so nepristopne. Nek stari filozof je trdil, da harema niso ustvarili moški, da bi zaslužili žene, ampak da so si ga izmislile ženske, da s svojo misterijo tem čvršče privlačijo nase moške.

Oficijelno ima Abdul Medžid samo eno ženo, mater princea Omarja Faruka, a neoficijelno ima še eno ženo, mater hčanke in poleg teh dveh še pet drugih, torej skupno sedem žen. Abdul Medžid ljubi zelo svojo prvo ženo, s ka-

tero tudi skoro vsak dan skupno obeduje. Istotako pa je ljubezniv tudi napram ostalim svojim ženam, katere morajo živeti v svojih prostorih; od časa do časa povabi Abdul Medžid tudi katero teh žen k sebi na kosilo ali večerjo.

Često se v palači Dolma Bagdže nudi čudna slika. Kakor sem omenil, ljubi Abdul Medžid godbo in koncerte. Toda čeprav je v Orijentu zelo težko najti dobre orkestre in je poleg tega tudi opasno privedi v hišo tuje glasbenike, si je Abdul Medžid vendar znal pomagati: izvežbal je v glasbi štiri svoje žene in tako napravil svoj lasten orkester. Ta domači orkester nastopa čisto po obedi ali pa po večerji v veliki dvorani palače ter prireja koncerte. Takega orkestra gotovo nima noben drug vladar na svetu.

In vendar se še najdejo ljudje, ki oporekajo blagodat mnogoženstva...

Proti vsem predpisom obstojata danes v muslimanskem svetu dva živa kalifa: Mohamed Vahdedin VI., katerega odstranitev pomeni obenem tudi konec stoletne sultanske dinastije; ta je res pobegnil k nevérmikom, toda ni se odpovedal svoje kalifske časti; drugi kalif je Abdul Medžid, s katerim začnjenja nova serija kalifov. Mohameda VI. je vrgla s kalifskega prestola angorska narodna skupščina z znano feto; res, toda v slavnem katekizmu islama, katerega je napisal Abdu Hars

Ka po raznih listih. Nikakor ne uvidi, da bi bil proračun slabši, kakor v drugih mestih. Sorazmerno s številom prebivalstva je celo boljši. Pa tudi, če bi bil res slabši, zavrača krivdo socijalistične stranke, ki nima večine v obč. svetu. Velika vsota je namenjena za izredne izdatke, ki bi se z nadaljnjim odlaganjem le še povečali. Ogromno breme za občino tvori šolstvo, posebno pa vzdrževanje vojašnic, katerih država še vedno ni odkupila. Vodovod izkazuje res pretirane izdatke, ki se bodo dali z lahko znižati. Mestna podjetja so vsa pasivna, toda to se bo z racionalnim gospodarstvom izboljšalo. Treba je upoštevati tudi gledališče kot važno kulturno institucijo, česarvno je sedaj predvsem namenjen le buržuaziji. Kritika je tudi trdila, da je pri občini preveč uradništva. Če kdo to dokaže, nimamo nič proti redukciji. Vsako zmanjšanje izdatkov bi se poznalo na mestu. Zato bodo socijalisti branili predloženi proračun. Kar se tiče kritike, se bo pri dobi volji vseh tudi to našlo. Brez davkov je seveda nemogoče in stranke, ki na svojih shodih rohne proti občinskim davkom, uganjajo demagogijo, s katero love volilce. (Smeh pri klerikalcih.) Gledati pa moramo tudi na tujski promet, ki je po vojni zelo padel.

Zupan nato na kratko obrazloži sestavo proračuna. Dr. Verstovšek predlaga, naj se debata razdeli na splošno in podrobno. Povdarja, da se nekateri še vedno ne zavedajo, kakše važnosti je proračun. Po vojni smo imeli priliko, večkrat videti, kako lahko se zavoz gospodarstvo in kako težko ga je zopet spraviti v normalni tir. Dosedanje »hohštaplersko« gospodarstvo je treba izluščiti ter v vseh panogah uvesti sistem štedenja. Kako malo zanimanja vlada pri nas za proračun, pričča dejstvo, da se od Slovencev ni nikdo zanimal zanj, od Nemcev pa dr. Orosel in Nasko. Proračun sam je nepopoln, nejasen in nezanesljiv. Sestavili so ga uradi, toda mi ga moramo natančno pretehtati. Kako nezanesljive so številke, ki jih izkazuje proračun, pričča dejstvo, da je za plače in draginjske doklade uslužbencev vračunana postavka skoraj za 4 milijone kron previsoka, kar je natančno in na podlagi podatkov uradnih podatkov sam izračunal. Tako se proračun ne sestavlja. Takih postavk pa je v proračunu vse polno. Graja nadalje, da od najvažnejših podjetij ni proračuna. Dolžnost izvoljenega zastopnika je, da se skuša poučiti o vsem, kako se gospodari v podjetjih. Zupan pa skuša prikrivati razne akte o tem gospodarstvu, o katerem celo leto ni bilo slišati niti besedice. Imamo razne odseke, ki pa ne delajo ničesar. Prihajajo le, kadar treba nove izdatke, ne brigajo pa se za gospodarstvo, ki je podlaga vsega. Pogrebni zavod je sicer samostojno podjetje, toda mi smo odgovorni. Do danes pa o njem nismo ničesar slišali. (Predsednik tega odseka je dr. Jerovšek.) Dočim izkazujejo vsa druga podjetja deficite, izkazuje pogrebni zavod dobiček. To je odiranje revnih slojev! Nikdo ne ve, da obstoja pri občini premogovna komisija, ki je imela lani 300.000 K dobička. Kam je šel ta denar? Kje je proračun? Zlasti graja mestno upravo, ki ne vrši svojih dolžnosti. Stavil je tozadevno osem predlogov, ki določajo, da morajo posamezni odborniki vršiti strogo kontrolo v vseh podjetjih in vseh mestnih uradih. Mestno gledališče je sramota za občino ter predlaga, naj se proda. Mestni fizik naj se upokoji, ker ne ustreza današnjim zahtevam.

Obč. svet. Kojzar izjavil v imenu kluba JDS: Dosedaj smo stali izven vsega delovanja ter nismo imeli kontrole, zato odklanjamo vsako odgovornost. Imamo pa interes na proevitu mesta. Gospodje, katerih zastopnik je ravno izrekel svojo kritiko, so odgovorni na vsem tem, saj so vse leto delali v vseh odsekih. Odseki so delovali in tudi ne. Nimamo namena kvantitativno ali kvalitativno dosežanje vladajoče večine, eno pa je, kakor velik je tudi v proračunu izkazani deficit, moramo delati nato, da spravimo gospodarstvo v red. Pogrešam pa, da nam nihče od večine še ni povedal, kako nameravajo ta deficit kriti. Za nas je to bistveno vprašanje, ki nas bolj zanima, kakor pa vse drugo. Občina ima že itak velike dolgovne in ne moremo in ne smemo de-

lati še novih in večjih. Tudi mi pogrešamo v proračunu to, kar je moj predgovornik kritiziral. Iz suhih števil, si ni mogoče ustvariti jasne slike. Vsi podatki (podjetja itd.) pa manjkajo. Treba bo najti modus, da se bremena, ki pripadejo državi, odvale na državo, predvsem, kar se tiče šolstva. Ne smemo pa s tem onemogočiti nadaljnje obstoj teh zavodov. V občini pa izjavljam, da bi naš klub pozdravil gospodarsko, ne pa politično komunalno politiko. Mi vsi čutimo za to potrebo. Če bomo iskreni in polagali na to več važnosti in manj govorili skozi okno, bomo lahko marsikaj dosegli. (Medključevica: Koliko ste pa dosedaj delali? Dr. Sernec: Mi se ne damo vpreči v vaš voz).

Podžupan Roglič izjavi v imenu kluba NSS, da je klub prostovoljno šel v delovno večino in je zato tudi pričakoval, da bo po svojem zastopstvu in delovanju našel pri večini primerno upoštevanje. To pa se ni zgodilo, marveč se jih je bagateliziralo. Predlog kluba po 13 mesecih še ni prišel v sejo in je še le po 9 mesecih prišel v razpravo v odseku. Radj tega izstopa klub NSS iz delovne večine in preide v opozicijo. (Razburjenje v socijalističnem klubu). Proračun tvori ob enem zaupnico vladajočim. To bomo mi upoštevali ter izvajali primerne konsekvence.

Ob 22.15 zaključil župan sejo. Debatata se jutri nadaljuje. Kakor izgleda, proračun pred prazniki še ne bo pod streho.

Snegulčica

vabi opetovano v poset na Štefanovo, dne 26. t. m. ob 15. uri v Narodno gledališče.

Mariborske vesti.

Maribor 22. decembra 1922.

m Odlitovanje. Z redom sv. Save V. razreda je bil odlitovan ravnatelj tukajšnje državne trgovske šole g. Matij Dolenc.

m Socialna pravičnost klerikalno-socijalistične večine na mestnem magistratu. Pri proračunski debati je dr. Verstovšek, dasi sam pripada tej večini, ostro kritiziral socijalno pravičnost in gospodarstvo na magistratu. Za vzgled je navedel, da se plačuje manuelnim delavcem brez šolske naobrazbe mesečno 12.000 K, uradnikom z dolgoletnimi študijami 6.000 K, pri električnem podjetju pa dobivajo nekateri celo samo 1.200 K. Tako torej izgleda črna in rdeča socijalna pravičnost.

m Klerikalce hudo peče, da demokratje v obnem svetu nočejo biti pod njihovo komando. Kaj radi bi jih spravili v odseke, jim naprtili večino dela, potem pa komandirali in sklepali. Ker pa demokratje niso tako nespametni, da bi garali za klerikalne demagoje, se ti silno jezijo nad demokratijo in jim ob vsaki priliki predbacivajo, — da nič ne delajo. Proračunska debata pa je dokazala, da klerikalci z vsem svojim vsiljevanjem — v mestnem svetu imajo kar dva zastopnika — prav nič ne delajo in delo odsekov le zadržujejo in onemogočajo.

m Neresnične vesti. V raznih listih so se v zadnjem času razširile vesti, da se nahaja v voj. skladiščih v Melju velika zaloga raznega razstreliva, granat, dinamita itd., ki ogroža vse prebivalstvo. Kakor smo se informirali, je preiskava dognala, da to ne odgovarja resnici. Ob priliki eksplozije pri Čutiču je oddelek vojaških pionirjev na prošnjo policijskega komisarijata, da odstrani ruševine, pričel s tem delom, da se prepriča, ali niso morda še kak razstreliva na licu mesta, da se na ta način prepreči še nadaljne nesreče. — Zato delovanje vojaštva bi moralo biti prebivalstvo le hvaležno, ne pa, kakor je stopila to petična »Volksstimme«, ki izrablja to za hujkanje proti vojaštvu. Vesti o municijskih zalogah v meljskih skladiščih pa so popolnoma neresnične. Toliko javnosti v pojasnilo, da ne bo nepotrebnega razburjenja.

m Božičnica otroškega vrta v Studencih se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne v Sokolskem domu. Vsi stariši in prijatelji naših malčkov dobrodošli. Vstopnine ni; prostovoljni darovi v prid revnih otrok dobrodošli.

m Podaljšanje policijske ure v gostilnah. Policijski komisariat nam sporoča: Gostilničarji in kavarnarji, ki vlagajo prošnje za prekoračenje policijske ure se opozarjajo, da je treba te prošnje vlagati najmanj 10 dni prej, ker se v nasprotnem slučaju na nje na noben način ne bo moglo ozirati.

m Velikodušen dar. Za koroške visokošolce zagrebske univerze je izročil g. okrajnemu glavarju dr. Lajnsiču g. Josip Pošinger, veletržec z orožjem 1000 Din. Srčna hvala in obilo posnemovalcev!

m Šesti ustanovni član MGA. Elektra Fala je pristopila kot šesti ustanovni član mariborske gradbene akcije. Temu vzgledu nameravajo slediti tudi vsa inozemska podjetja, ki imajo svoj sedež v Mariboru, in ki imajo interes, da se v Mariboru podpira gradbeno gibanje. Pri tej priliki smo naproseni opozoriti vse one gg., ki so na ustanovnem občnem zboru MGA prejeli nabiralnice za člane, da izrabijo božične praznike za nabiranje članov in da se prijavijo do 28. t. m. v društveni pisarni Rotovski trg 1. ker se vrši tega dne odborova seja.

m Odborova seja MGA. Prihodnja odborova seja Mariborske gradbene akcije se vrši v četrtek dne 28. dec. 1922. v društveni pisarni Rotovski trg 1. Dnevni red se pravočasno objavi.

m Ponovna uprizoritev Snegulčice v Narod. gledališču. Na ponovno izraženo željo iz vseh slojev občinstva ponovi dekl. osn. šola v Studencih v korist šol. knjižnice na Štefanovo dne 26. t. m. ob 15. uri že zadnjič ob nabito polnem gledališču izvrstno uspešno mladinsko igro: Snegulčico. Ker so take prireditve velikega vzgojnega pomena tako za sodelujoče kakor za prisostvujoče, opozarjamo občinstvo na to ljubko mladinsko uprizoritev in vabimo na čim številnejšo udeležbo.

m Silvestrov večer priredi požarna bramba na Pobrežju. Spored: godba, petje, srečolov, licitacija, Novo leto, živne slike in ples. — Dne 1. februarja se vrši družinski večer pri Rojku. Čisti dobiček obeh prireditev je namenjen za snovanje auto-sklada. Vsi merodajni čimtelji se prav vljudno naprosajo, da se ozirajo posebno na našo predpustno prireditev in ne prireajo kakih veselice, ki bi škodovala našemu namenu. — Načelstvo.

m Ljudski oder v Mariboru. Uprava vabi vse one, ki imajo veselje do umetniškega dela na gled. odru, da vstopijo v krog izvršujočih članov Ljud. odra. Dobrodošli vsakdo, ki ima resno voljo podrediti svoj prosti čas ciljem naše organizacije. Enako dobrodošli pa tudi vsakdo, ki je pripravljen sodelovati v tehničnem zboru Ljud. odra, odnosno vršiti naloge, ki niso v neposredni zvezi z igranjem. Novi člani (članice) se lahko prijavijo vsak dan od 13.—19. ure v urad. menzi (kazino) pri artist. vodji. Razven tega pa ob delavnih urah, ki so razvidne na oglasni deski v Nar. domu. Opozarjamo, da pridejo za delo v tej sezoni v postev samo oni, ki se prijavijo do 6. jan. 1923. Po tem roku se prične obvezni tečaj za vse začetnike (začetnice). — Uprava Ljud. odra v Mariboru.

m Zadruga pekov v Mariboru nanažanja, da bodo peki v nedeljo, dne 24. t. m. celi dan pekli ter imeli prodajalne odprte. V ponedeljek (Božič) in v torek (Sv. Štefan) se ne bo peklo in tudi prodajalne bodo zaprte. Radi tega naj se blagovolijo cenjeni odjemalci preskrbeti s kruhom za ta dva dni že v nedeljo.

m Glasbena Matica v Ljubljani in naša. Konec zadnjega tedna in v torek je Glasbena Matica kar najslavesneje obhajala petdesetletnico svojega obstanka. Noben človek, ki je imel priliko, ali boljše rečeno srečo, da se je vdeležil teh prireditev, ne bo pozabil teh užitka polnih uric. Ni namen teh vrstic popisati vseh slavnosti, to smo mogli čitati že v ljubljanskih poročilih. Kar je važnega za nas in naše delo v društvu in kar bi rad omenil tukaj, je vtelesen red in vzorna razdelitev dela in čast v društvu. Tu vse funkcionira, kakor dobra ure, ker vsak za svoj del pomaga, da se

izvrši veličansko delo. Tu ni hrupa, naspornost, z neko diskretno tiho nastopajo pevci in zopet izginjajo z odra. Vsak zna za svoje mesto, kakor, da so numerirani prostori. Tak red imponira. In kaj šele sigurnost in finesa petja! In če gledaš goste vrste pevcev, najdeš v njih dame in gospode iz vseh slojev. V zboru pojejo operne pevke in najvišji funkcionarji zraven mladih fantov, ki še najbrž hodijo v šolo. Pri ljubljanski Matici so res že tako daleč v društvenem delu, da si vsaki šteje v čast, da sodeluje pri tem društvu. Kaj je njim stan zunaj v življenju! Tu so bratje in sestre, ki jim je ime društva vse, oni so društvo, oni jamčijo za njegov obstoj in dober glas, zato pa tudi delajo za njega. Da se dela tako smoteno v društvu, je seveda treba trde discipline, ki je žali bog mi tu še ne poznamo. Tudi mi imamo dobro pevce, ki bi radi petli, če bi bile pevske vaje v kavarni »Central«, in bi človek mogel biti na dveh krajih naenkrat. V društvu imamo člane, ki izostajajo po cele tedne, kvečjemu par ur pred koncem vaj presenetijo pevovodjo s svojimi diskvalificiranimi glasovi in čisto po svoje vzdigujejo »vižo«. Maticarji pa bi vendar radi bili. Nerazumljivo je, da taki gg., ki sicer vse najbolje vejo, nikdar ne morejo zapopasti, da so le zavirači vsakega napredka v društvu. Posebno poglavje so tudi zamude pri pevskih vajah. Eden sicer mora biti zadnji, a da so vedno isti zadnji, to se jim pač ne more šteti v zaslugo. Malo je društev, ki bi se mogla ponašati s takim materijalom kot Matica v Mariboru, pa nas vendar v umetniškem predavanju nadkripljuje. Vzrok temu je disciplina in trdnost volja društvenikov, ki ne glede na leto in desno neumorno korakajo za postavljenimi cilji. Kdaj bomo mi začeli s takim delom? — Arnuš.

m Velika Kavarna. Najmodernejša Kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Petek, 22. decembra zaprto.
Sobota, 23. decembra Nečak, B (kuponi).
Nedelja, 24. decembra zaprto.
Ponedeljek, 25. decembra ob 15. uri Jaluševčani, izv., znižane cene.
Ponedeljek, 25. decembra ob 19½. uri Golgota, izv., znižane cene.
Torek, 26. decembra ob 15. uri Snegulčica, izv., znižane cene, mladinska predstava ljudske šole v Studencih.
Torek, 26. decembra ob 19½. uri Baron Trenk, izv. (kuponi).
Sreda, 27. decembra zaprto.
Četrtek, 28. decembra. Faust, izv. (Premijera).

Porotno sodišče.

Maribor, 20. decembra.

Železniški tatovi.

V noči dne 29. septembra je bilo vlomljeno v zaprt vagon na Teznu ter ukradeno iz vagona 1 zaboj raznega perila in 1 vreča s 50 kg ščetin v skupni vrednosti 56.000 K. Tatvino so opazili še tisto noč. Sled je vodila do Konrada Črnčiča v Radvanju. Že pri hišni preiskavi so našli papir, v katerega je bilo zmotano ukradeno blago. Pri ponovni hišni preiskavi pa so orožniki našli večje količine ukradenega blaga in dvoje koles, skrito v senu nad hlevom. Po prvotnem tajenu je Črnčič nato priznal, da sta izvršila vlom 33letni Konrad Lešnik, pomožni delavec v Radvanju in 25letni Franc Mandl, ključavničar v Razvanju. Ukradeno blago sta najprej odnesla v bližnji gozd, od koder sta ga spravila k Črnčiču. Konrad Lešnik je razentega tudi ukradel na Aleksandrovi cesti trgovcu Overlannu 7000 K vredno kolo. Oba priznata krivdo. — Obsojena sta bila Lešnik na tri, Mandl pa na dve leti teške ječe.

Gospodarstvo.

g Letošnji pridelek oliv v Dalmaciji. Glasom poročil iz Dalmacije se bliža tamkaj trgateg oliv koncu. Letošnja letina je bogata oliv je tudi kvalitativno izborna. Stokovnjaki računajo, da bo dala ta letina najmanj 800 vagonov olivnega olja.

ŠAH.

Mariborski šahovski klub objavlja: Poslednji splošni turnir, ki se je vršil v kavarni »Central« od 20. novembra do 20. decembra t. l., je zopet dokazal, da šahovsko gibanje v Mariboru zelo lepo napreduje. Turnirja se je udeležilo 20 članov. V zmagovalno skupino so prišli sledeči gospodje, ki so dosegli polovico odnosno nad polovico razpoložljivih točk (19) in sicer: Lučič 16, Doležal 15½, dr. Cazafura 14½, Golec 13, Gruder 12½, Jezovšek 12½, Favai 11½, Hočevan 11, Sessler M. 11, Sarenbek 10, Sessler E. 10 in Gnus 9½. Po novem letu se prične kvalifikacijski turnir in zmagovalci v tem turnirju veljajo kot reprezentanca kluba.

Turistika in sport.

: Smučarske prireditve 1922/23. — Jugoslov. zimskosportski savez obvešča

svoje klube i. dr. interesente, da je svoj (prvotno v Pohorje namenjeni) smučar. propagandni izlet na Bloke, določen na 25. do 26. dec. t. l., odgodil na 6. in 7. januarja 1923, ker so za sedaj vremenske razmere za tak izlet še neugodne. — V Bohinjski Bistrici bo priredil JZSS v letošnji zim. sezoni dva smuč. tečaja in sicer prične prvi tečaj, ako zapade za Božič že sneg, dne 27. t. m. in bo trajal do 6. jan. 1923. drugi tečaj pa je določen za dobo od 6. do 14. jan. 1923. Za slučaj, da bi se do Božiča razmere izpremenile, izdamo poročilo v soboto ali nedeljo dne 24. t. m. po časopisu. (TPR)

Sport.

: Billard. Willie Hope, svetovni prvak v billardu, je premagal dosedanjega prvaka Jacka Schaeffera s krasnim uspehom 500 : 238. Vseh pet partij je Hope odločil v svojo korist. : Nogometno prvenstvo v Zagrebu je izvojevano po zelo ostrih in presene-

čenja polnih bojih. »Concordia« je porazila »Gradjanskega« 2 : 0 in »Hašk« 3 : 0, mora pa vkljub letošnji izvanredni formi prepustiti prvenstvo Haški, ter se zadovoljiti z drugim mestom.

: Praga : Dunaj 6 : 4. Pri prvenstveni tekmi, ki je končala z zmago Čehov, je bilo navzočih 8852 plačujočih gledalcev. Brutto dohodki znašajo 54.115 Kč. Za veselični davek je bilo plačano 15 tisoč 237 Kč. Nižjeavstrijski nogometni savez ima 9000 Kč ali c. 20 milijonov avstr. K.

: Cambridge : Oxford 2 : 0 (0 : 0). 45. tekma med repr. vseučilišč v Cambridgeu in Oxfordu je končala z zmago Cambridgea.

Objave.

ŠI. Mariborski Bioskop. V ponedeljek dne 25. decembra se vprizori naiveličastnejše delo filmske industrije »Teodora, carica bizantinska«, po historičnem domanu Viktorja Sardouja. Nad

100 tisoč sodelujočih. V glavni vlogi nastopa svetovnoznana umetnica Bita Jolivet, slovita lepota in igralka. Gledalec se spreha po razkošnih vzhodno-rimskih palačah, po marmornih dvorah, ki celo v brezbarvnem filmu bleste in žare. Bizantinski slog slavi v tem filmu svoje sijajno in prekrasno vstajenje. Če pomislimo, da je bilo za vprizoritev tega kolosalnega filma treba zgraditi palače in razne druge stavbe, razumemo, da je stal film ogromno svoto 13 milijonov lir. Film slavi danes svoj zmagoviti pohod po celnem kulturnem svetu. Vsi kino-obiskovalci Pariza, Newyorka, Berlina, Dunaja in Londona govore o njem. Mariborčanom se nudi prilika za obisk teh slik skozi 4 dni. Prepričani smo, da bo zadovoljil vsakogar in mu ostal trajno v spominu.

Š Mestni kino. »Ciganska ljubav«, prekrasna drama v petih činih in »Priatelj njegove žene«, veseligr v dveh činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(103)

Pravda je trajala tri tedne, in tri tedne je bila Amerika silno razdražena in napeto pozorna. Pravda je bila podrobna zgodovina sindikata in predora: preiskovalo se je, kako se je ustanavljaj sindikat, kako se je finansiral, gradil in upravljal predor. Tudi vse ne-zgode in oktobrsko katastrofo so pretresovali obširno in na tanko. Dame, ki navadno zaspe, kadar kdo glasno čita dovršene pesnitve, so pri vseh teh, samo tistim, ki jim je bila tvarina dodobra znana, razumljivih posameznostih pošastno bedele.

Ethel Lloyd ni manjkalo ne eno uro. Med vso razpravo je ves čas sedela v svojem stolu pazno slušajoč, skoro negibna.

Allan je vzbudil veliko pozornost in tudi nekoliko razočaranja. Vsi so si bili v nadi, da bodo moža, katerega je usoda tako ljuto kovala, videli pobitega in iznemozlega ter ga pomilovali. Toda Allan je odzdravil: bil je prav tak kot prej. Zdrav, bakrastih las, plečat. Poslušal je povsem tako na videz razmišljeno in malobrižno. Govoril je isto zatezajočo, počasno, malobesedno govorico zapadne Amerike, včasih spominjajočo na konjskega poganjaka iz Unclea Toma.

Veliko pozornost je vzbudil tudi Hobby, ki so ga povabili za pričo. Njegova pojava, njegova neokretna govorica je občinstvo pretresla. Ta stavec da je Hobby, ki je na slonu prejezdil Broadway?

Allan si je tilnik zlomil sam. Kako so se prestrašili

njegovi štirje zagovorniki, ki so bili oprostilo sodbo že zagotovili!

Vsa pravda se je sukala kajpada okoli tistih petnajst let, v katerih naj bi bil, kakor je Allan spočetka napovedoval, predor dograjen. In na sedemnajsti dan pravnega razpravljanja se je doktor Seymour oprezno pritisnil do te kočljive reči.

Po kratkem premoru je začel prav nedolžno: »Zavezali ste se, da zgradite predor v petnajst letih, da torej, ko poteče petnajst let, spustite prve vlake?»

Allan: »Da.«

Doktor Seymour, povrhom, svarično pogledujoč po občinstvu: »Ali ste bili uverjeni, da boste mogli gradbo v tem času dogotoviti?»

Vsakdo je zdaj pričakoval, da bo Allan odgovoril potrdilno. Toda Allan tega ni storil. Njegove štirje zagovorniki je skoro zadela kap, ko je storil napak in povedal resnico.

Allan je odgovoril: »Uverjen nisem bil. Pač pa sem upal, da mi bo ob ugodnih prilikah mogoče, držati se roka.«

Doktor Seymour: »Ali se računiš s temi ugodnimi prilikami?»

Allan: »Bil sem kajpada pripravljen na to ali ono zapreko. Gradba bi utegnila, ako bi okoliščine nanesle, trajati dve leti, tri leta dlje.«

Doktor Seymour: »Potemtakem ste bili uverjeni, da gradbe v petnajst letih ne boste mogli dogotoviti?»

Allan: »Tega nisem rekel. Rekel sem, da sem upal, če pojde vse po sreči.«

Doktor Seymour: »Da bo gradba trajala petnajst let, ste rekli zato, da bi svojo misel tem laglje ostvarili?»

Allan: »Da.«

Mala oznanila.

Upokoleni državni uradnik, 32 let star, išče službo kot osebnik ali uradnik pri večjem podjetju. Zmožen je slovenskega, nemškega in italijanskega, deloma tudi hrvaškega jezika. Ponudbe na upravo pod »Uradnik«. 2583 2-1

Novi smoking, popolnoma nova bela kuhinjska oprema, nov ženski črni kostum in ena rjava moška obleka se zelo po ceni prodaja. Naslov se izve v upravi. 2598 2-1

Radi pomanjkanja prostora se po ceni prodaja različno pohištvo in šivalni stroj. Vprašati se: Rotevski trg 8, I. nadst. levo. 2599

Debele zaklane svinje na prodaj. Pojasnila se dajo v klavnic. 2582 3-2

Svinjska mast, garantirano prvovrstna, soljeno slanino od debelih srbskih prašičev prodaja tvrdka D. S. Marković, Beograd, zastopnik za Slovenijo: Božidar Jovanović, Maribor, Aleksandrova cesta 55. 2578

POZORI!

Zimske in športne obleke, raglane, površnike, damske kostume in plašče izdeluje najceneje in po najmodernejšem kroju **Dominik Fabjančič** Jurčičeva ulica 5/L. 2050

Lepa božična darila svečke in okras za božično drevo priporočam

Drago Rosina Vetrinjska ul. 26. Električne žepne svetiljke, primerne kot darilo, v veliki izbiri. 2598

Meblovana soba za dva solidna gospoda se išče. Ponudbe pod »NUJNO« na upravo lista. *

Vnajem se vzame

pritlična hiša z vrtom, pripravna za mizar-sko obrt, v Mariboru ali bližnji okolici. Ponudbe na upravo »Tabora«. 2596 2-1

Praznih steklenic za vino

(7/10 lt) kupi vsako množino veletrgovina z vinom **Pugel, Rossmann in Voller**, Maribor, Trg svobode št. 3. 2567 9-4

NAJLEPŠA božična darila priporočam **ZLATA BRIŠNIK, Slovenska ul. 10.**

Ne pozabi naročnino!

Prvovrstni

angleški plinski koks

za kovaško obrt, kurjavo itd. dobavi zopet v poljubni množini Mariborska mestna plinarna. 2586

Božična darila

Preproge
Zavese 2349 10-9
Odeje
Pregrinjala
Kožuhi
Podobe
Lesene svetiljke
Kristalni kozarci
Umetni porcelan
Pohištvo

Največja izbira

Znižane cene

Trgovina pohištva
KAROL PREIS
MARIBOR
Gospodska ul. 20

Ceniki zastoni

Ogled prost

BERSON

Gumijevi podpetniki
podplati
napravijo Valto obuvale
trpežno in
elegančno.



Dobiva se v vseh boljših trgovinah, naša in na debelo pri
BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.
2380 10-7

Najcenejša in najlepša

božična darila

kakor cvetlične košare, cvetlice, šopke in drugo se dobi v največji izbiri v
vrtinariji Olepševalnega društva, Koroščeva 26
Lastni pridelki. 2500 4-2

Dnevno drsanje na Treh ribnikih.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge dožetne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88.** 1329